

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Факультет туризму та міжнародних комунікацій
Кафедра туризму

Уляна Ханас, Наталія Габчак

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо виконання кваліфікаційної роботи
для здобувачів другого (магістерського) рівня
вищої освіти
за освітньою програмою «Туризм»

Ужгород
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
2020

УДК ...

ББК

Методичні рекомендації щодо виконання кваліфікаційної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Туризм» / Упорядники: У. Я. Ханас, Н. Ф. Габчак. Ужгород: Редакційно-видавничий відділ ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2020. 60 с.

Викладено основні вимоги і рекомендації щодо підготовки та написання кваліфікаційної роботи магістра, її структури, змісту, оформлення, процедури захисту та критеріїв оцінювання. Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти та викладачів-керівників кваліфікаційних робіт магістра.

Упорядники:

Ханас Уляна Ярославівна, доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри туризму факультету туризму та міжнародних комунікацій ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Габчак Наталія Францівна, доцент, кандидат географічних наук, завідувачка кафедри туризму факультету туризму та міжнародних комунікацій ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Рецензенти:

Машіка Ганна Василівна, доцент, доктор географічних наук, завідувачка кафедри туризму і географії Мукачівського державного університету

Мельник Андрій Васильович, старший науковий співробітник, кандидат географічних наук, доцент кафедри туризму Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

Рекомендовано до друку кафедрою туризму факультету туризму та міжнародних комунікацій ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 6 від 28 січня 2020 року.

Схвалено науково-методичною комісією факультету туризму факультету туризму та міжнародних комунікацій ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 3 від 7 лютого 2020 року.

© Уляна Ханас, Наталія Габчак

© ДВНЗ «УжНУ», 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	7
1.1. Мета та основні завдання роботи.....	7
1.2. Етапи підготовки кваліфікаційної роботи	8
2. СТРУКТУРА РОБОТИ І ВИМОГИ ЗМІСТУ	14
2.1. Структура роботи.....	14
2.2. Титульний аркуш.....	15
2.3. Зміст.....	16
2.4. Перелік умовних позначень, скорочень, термінів.....	16
2.5. Вступ.....	17
2.6. Основна частина.....	21
2.7. Висновки.....	23
2.8. Список використаних джерел.....	24
2.9. Додатки.....	24
2.10. Анотація.....	25
3. ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	26
3.1. Загальні вимоги оформлення роботи.....	26
3.2. Нумерація	27
3.3. Таблиці, ілюстрації, формули	28
3.4. Цитування та посилання на використані джерела.....	36
3.5. Оформлення списку використаних джерел.....	38
3.6. Оформлення додатків.....	39
3.7. Оформлення анотації	39
5. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА	41
4.1. Порядок допуску роботи до захисту.....	41
4.2. Відгук наукового керівника.....	42
4.3. Рецензування роботи	42
4.4. Публічний захист	43
5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ.....	46
6. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	48
ДОДАТКИ.....	50
Додаток А. Зразок оформлення заяви студента на затвердження теми кваліфікаційної роботи.....	51
Додаток Б. Зразок завдання для підготовки кваліфікаційної роботи магістра ..	52
Додаток В. Зразок оформлення титульного аркуша.....	53
Додаток Г. Зразок оформлення змісту роботи.....	54
Додаток Д. Зразок оформлення бібліографічного опису у списку	55

використаних джерел.....	
Додаток Б. Зразок оформлення анотації	58

ВСТУП

Підготовка фахівців за спеціальністю 242 «Туризм» в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» здійснюється за освітніми рівнями бакалавр і магістр відповідно до освітньо-професійних програм «Туризм». Програми розроблені проектами групами, сформованими з числа науково-педагогічних працівників кафедри туризму факультету туризму і міжнародних комунікацій. Здобуття вищої освіти за кожним рівнем передбачає успішне виконання освітньої програми, важливою складовою якої є підготовка та захист кваліфікаційної роботи.

Другий (магістерський) рівень вищої освіти відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій FQ -EHEA - другий цикл, EQF LLL – 7 рівень і передбачає здатність особи розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог [4]. Здатність здобувача виконувати ці завдання в значній мірі демонструється у процесі підготовки та захисту кваліфікаційної роботи магістра.

Написання, оформлення та захист кваліфікаційної роботи регламентуються наступними документами:

- Законом України «Про вищу освіту» (із змінами і доповненнями) [2];
- Законом України «Про освіту» (із змінами і доповненнями) [3];
- Наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (2017) [5];
- положеннями ДВНЗ «Ужгородський національний університет»: «Про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» (із змінами і доповненнями, 2015) [10], «Про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію» (2015) [8], «Про дипломну роботу (дипломний проект)» (2016) [9], «Про академічну доброчесність в Ужгородському

національному університеті» (2017) [7], «Про систему внутрішнього забезпечення якості освіти» (2018) [11] тощо.

Методичні рекомендації підготовлені з врахуванням вимог вищенаведених та інших нормативних документів Міністерства освіти і науки України, а також вимог, що стосуються оформлення бібліографічного опису, інформаційної, бібліотечної та видавничої справи.

У цих Методичних рекомендаціях наведено основні етапи виконання кваліфікаційної роботи магістра, її структурні елементи, вимоги до оформлення роботи, критерії оцінювання та рекомендації щодо публічного захисту. Видання спрямоване на допомогу здобувачам у процесі написання та захисту кваліфікаційної роботи магістра.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Мета та основні завдання роботи

Метою освітньо-професійної програми «Туризм» другого (магістерського) рівня вищої освіти є підготовка кваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців туризму, здатних розв'язувати практичні проблеми сфери туризму, забезпечити своїм професіоналізмом високу якість туристичного обслуговування. Освітній процес спрямований на досягнення мети програми і включає теоретичну підготовку, формування практичних навичок туристичної діяльності та державну атестацію, однією з форм якої є виконання та публічний захист кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота магістра – це самостійна науково-дослідницька робота студента з елементами наукового пошуку та інновацій, що виконується на завершальному етапі здобуття кваліфікації магістра з туризму для встановлення відповідності набутих здобувачем другого рівня вищої освіти програмних результатів навчання вимогам освітньої програми та стандартам вищої освіти. Це атестаційний документ, виконання і захист якого є підставою визначення екзаменаційною комісією (ЕК) рівня теоретичної підготовки магістранта, його готовності до самостійної роботи за фахом і прийняття рішення щодо присвоєння відповідної кваліфікації та видачу диплома.

Метою написання кваліфікаційної роботи є:

- дослідження актуальних теоретичних і практичних проблем у сфері рекреації, туризму і курортів;
- узагальнення, систематизація, поглиблення теоретичних і практичних знань та дослідницьких навичок;
- діагностика ступеня підготовленості здобувача за кваліфікацією магістр з туризму.

Кваліфікаційна робота повинна свідчити про опанування магістром з туризму системи загальнонаукових, спеціальних та професійних теорій і

методик дослідження, володіння відповідними компетентностями, необхідними для аналізу туристичного ринку і діяльності суб'єктів індустрії туризму задля проектування туристичного продукту і вироблення практичних рекомендацій зі сталого розвитку туризму.

Завданнями кваліфікаційної роботи є:

- систематизація, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та їх застосування для вирішення практичних фахових завдань;
- використання вмінь роботи з джерелами, пошук необхідної для дослідження статистичної інформації, картографічного матеріалу тощо;
- поглиблення компетентностей до самостійної науково-дослідної роботи й оволодіння методикою теоретичних, експериментальних і науково-практичних досліджень;
- удосконалення вміння узагальнювати, систематизувати, аналізувати та оцінювати результати дослідження, аргументувати положення, формулювати висновки;
- розвиток навиків генерування нових ідей;
- створення власних розробок і проектів;
- набуття досвіду публічного захисту.

1.2. Етапи підготовки кваліфікаційної роботи

Процедура підготовка роботи передбачає ряд послідовних дій, які умовно можна поділити на три етапи: **підготовчий, основний та завершальний.**

Підготовчий етап починається із **вибору теми дослідження.** Своєчасний і обґрунтований вибір теми роботи є запорукою успішного її написання, а отже важливим моментом.

Тематика кваліфікаційних робіт розробляється науково-педагогічними працівниками кафедри туризму УжНУ і подається до розгляду на засідання кафедри. Теми робіт також можуть бути запропоновані стейкхолдерами чи установами, організаціями, підприємствами сфери туризму. Схвалені

рішенням кафедри, теми кваліфікаційних робіт затверджуються вченою радою факультету туризму і міжнародних комунікацій та пропонуються для вибору здобувачам.

Тематика робіт щорічно оновлюється. Теми кваліфікаційних робіт повинні бути актуальними, враховувати сучасний стан та проблемні питання сфери туризму й рекреації, спрямованими на вирішення певних дослідницьких завдань, а їх формулювання – чітким і лаконічним. У назві не рекомендується використовувати ускладнення чи узагальнюючу термінологію та використовувати такі слова, як «дослідження...», «аналіз...», «вивчення...», «питання...», «проблеми...». Назва роботи не повинна містити аббревіатури.

Важливо, щоб формулювання теми було однаковим на титульному аркуші роботи, завданні на кваліфікаційну роботу, у розпорядженні про закріплення тем і керівників, документах ЕК та додатку до диплома.

Кафедра туризму (як випускова) і безпосередньо науковий керівник роботи несуть відповідальність за актуальність та відповідність тематики атестаційних робіт освітньо-професійній програмі, керівництво й організацію її виконання.

Студент обирає тему із оголошеного переліку. Студентові надається право пропозиції своєї теми з обґрунтуванням актуальності та доцільності її дослідження. У такому разі студент повинен заздалегідь, до дати засідання кафедри про схвалення тем кваліфікаційних робіт магістра, подати на кафедру обґрунтування теми роботи.

Після вибору здобувач пише заяву на ім'я завідувача кафедри з проханням затвердити тему роботи (зразок заяви наведений у додатку А).

Теми кваліфікаційних робіт закріплюються за студентами розпорядженням декана факультету, на підставі поданих заяв. Цим же розпорядженням призначають наукових керівників та рецензентів [9].

Науковий керівник роботи. Науковими керівниками кваліфікаційних робіт магістра призначають науково-педагогічних працівників університету,

які мають науковий ступінь, вчене звання або, за необхідності, інших установ, організацій чи підприємств. За потребою і поданням наукового керівника студентів можуть призначити консультанта. Консультантами можуть бути професори і доценти ВНЗ, а також стейкхолдери, провідні фахівці і наукові співробітники інших установ, у рамках часу відведеного на керівництво кваліфікаційною роботою.

Після затвердження теми роботи керівник проводить першу консультацію на якій надає необхідні пояснення щодо теми дослідження, обговорює з студентом план кваліфікаційної роботи.

Науковий керівник:

- розробляє для студента завдання кваліфікаційної роботи (зразок наведений у додатку Б);
- рекомендує до опрацювання необхідну літературу, нормативні й довідкові матеріали та інші джерела за темою дослідження;
- допомагає у розробці плану і структури роботи, виборі методів дослідження;
- здійснює загальне керівництво і консультує щодо виконання магістром кваліфікаційної роботи;
- контролює процес виконання роботи та інформує на засіданні кафедри про стан її виконання. У разі суттєвих порушень, які можуть призвести до зриву встановлених термінів надання атестаційної роботи до ЕК, інформує завідувача кафедри (в усній або письмовій формі) для прийняття відповідних заходів, у тому числі й рішення про недопущення до захисту;
- перевіряє виконану роботу;
- сприяє участі здобувача у наукових конференціях, публікації тез та/або статті (чи статей) за результатами дослідження;
- готує відгук на кваліфікаційну роботу і несе відповідальність за його об'єктивність;
- консультує студента з питань підготовки до захисту;

- як правило, має бути присутнім на засіданні ЕК під час захисту здобувачем кваліфікаційної роботи.

Консультант кваліфікаційної роботи:

- доводить до відома студента графік консультацій;
- розробляє, у межах своєї компетенції, завдання на роботу;
- рекомендує методи та напрями вирішення завдань;
- інформує керівника роботи про виконання студентом поставленого завдання;
- перевіряє частину кваліфікаційної роботи в межах своєї компетенції.

Огляд літератури за темою дослідження наступний важливий елемент підготовчого періоду. Аналіз джерел здійснюється впродовж усього періоду написання роботи, але первинний (основний) пошук літератури варто зробити до початку складання плану кваліфікаційної роботи.

Належний підбір літератури за темою дослідження (монографії, наукові статті, наукові звіти, автореферати, тексти захищених та оприлюднених дисертацій) дасть змогу сформуванню чіткого теоретичного підґрунтя дослідницької роботи. Ці джерела можуть мати посилання на інші роботи, які також варто врахувати. Пошук має охоплювати як публікації останніх 5–10 років, так і літературу попередніх років. Перевага надається першоджерелам. При доборі джерел рекомендується використовувати предметні та алфавітні каталоги бібліотеки університету й інших публічних українських та зарубіжних бібліотек.

Під час роботи з літературою варто пам'ятати про недопустимість академічного плагіату та інших видів порушення норм академічної доброчесності!

Для аналізу нормативно-правових документів доцільно використати офіційний веб-портал Верховної Ради України, оскільки там представлені усі законодавчі акти із змінами до них.

Пошук у мережі Інтернет дасть змогу отримати актуальні статистичні й довідкові дані з офіційних сайтів, а також найновішу інформацію про стан

розробленості проблеми, про напрями сучасних досліджень та їх результати. Якщо ж це не офіційні сайти, то це вимагає виваженого та обережного підходу до оцінювання якості та ступеня наукової обґрунтованості таких джерел.

Не допускається написання кваліфікаційної роботи виключно за матеріалами підручників, посібників та інших навчальних і навчально-методичних видань, без опрацювання наукових публікацій. Оскільки кваліфікаційна робота магістра – це самостійне наукове дослідження студента, тому основними джерелами для її написання повинні бути наукові праці, що творчо опрацьовані і коректно доповнені автором.

Під час пошуку й аналізу літератури, доцільно одразу ж готувати бібліографічний опис літератури (вимоги до оформлення списку використаних джерел наведені у п.3.5 цих методичних рекомендацій (далі МР), а зразок у додатку Д). Це полегшує процес написання роботи, оформлення списку використаних джерел та коректність посилань.

Останній елемент підготовчого етапу – складання плану кваліфікаційної роботи та визначення складових наукового дослідження (об'єкта, предмета, актуальності, мети, завдань та методів).

План – схема розкриття теми, усі частини якої логічно і послідовно обумовлені та пов'язані між собою та зі завданнями роботи. Вище зазначено, що первинний план роботи обговорюється здобувачем та науковим керівником на першій консультації. Коригування плану роботи відбувається після аналізу літератури, незначні зміни чи уточнення можуть вноситися впродовж всього процесу написання роботи. Наявність правильно складеного плану сприяє цілеспрямованому відбору дослідницького матеріалу за темою роботи та її ефективному успішному виконанню. Кінцевий варіант плану є обов'язковим для виконання й становить основу змісту роботи.

Після аналізу літератури і окреслення складності та ступеня наукової розробленості проблеми, варто перейти до визначення об'єкта, предмету,

мети й завдань кваліфікаційної роботи магістра та узгодити їх з науковим керівником.

Основний етап дослідження.

Завдання основного етапу є написання тексту та оформлення кваліфікаційної роботи відповідно до встановлених вимог. У процесі підготовки роботи студенти консультуються з науковим керівником та/або консультантом. Вимоги й рекомендації щодо структури роботи, змісту й її оформлення наведені у наступних розділах та додатках цих МР.

Для забезпечення належної якості кваліфікаційних робіт та їх допуску до публічного захисту проводиться процедура попереднього захисту. Попередній захист відбувається на засіданні кафедри туризму, де викладачами надаються рекомендації щодо вдосконалення роботи. Після попереднього захисту кафедра приймає рішення про допуск роботи до захисту (з доопрацюванням чи без) або не допуск роботи до захисту, якщо вона не відповідає встановленим вимогам.

Завершальний етап. Цей етап починається з доопрацювання роботи з врахуванням зауважень та рекомендацій висловлених на попередньому захисті. Завершена робота подається науковому керівнику для написання відгуку та рецензенту для підготовки рецензії.

За два тижні до встановленої дати захисту здобувач повинен подати роботу та всі необхідні документи на кафедру.

Наступними діями здобувача є підготовка виступу і презентації для публічного захисту. А завершальним елементом є захист кваліфікаційної роботи перед екзаменаційною комісією.

2. СТРУКТУРА РОБОТИ І ВИМОГИ ЗМІСТУ

Кваліфікаційну роботу виконують державною мовою, науковим стилем.

Науковий стиль передбачає:

- чітке, послідовне, аргументоване викладення матеріалу;
- обґрунтування положень і висновків дослідження;
- смислову завершеність, цілісність та зв'язність думок;
- відсутність слів, що додають тексту емоційного забарвлення (наприклад: «дуже гарно», «неймовірно» ....);
- відсутність риторичних речень;
- використання безособових форм і пасивних конструкцій (наприклад: встановлено, доведено, виокремлено, з'ясовано тощо);
- виклад від третьої особи або від першої особи множини (наприклад: «Ми вважаємо....», «На нашу думку....»);
- використання спеціальної термінології, з посиланням на авторитетні джерела (наукову літературу, довідкові та нормативні видання тощо).

Під час написання варто дотримуватися й інших стилістичних правил, що застосовуються до наукових робіт, зокрема:

- виклад тексту роботи повинен відповідати плану і не повинен зводитися до набору непов'язаних між собою окремих положень, фактів;
- абзаци не повинні складатися з одного речення;
- у тексті роботи прізвище вчених ставлять після ініціалів (Н. М. Попович, а не Попович Н. М., як це прийнято в списку використаних джерел).

Наукові роботи всіх рівнів мають чітку структуру і обов'язкові елементи, що повинні бути викладені у логічній послідовності [5].

2.1. Структура роботи

Основними структурними елементами роботи є:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень, скорочень, термінів (за необхідності);
- вступ;
- основна частина – розділи та підрозділи роботи;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки(за необхідності).

Додатково до роботи додаються:

- завдання для підготовки кваліфікаційної роботи магістра;
- анотація;
- відгук наукового керівника;
- рецензія;
- ксерокопія опублікованої статті або/і тез конференції з тематики роботи з вихідними даними;
- електронна копія роботи на електронному носіїві (папка з типовим ім'ям латинськими літерами «прізвище_magistr_FTМК_2020», яка містить текстовий документ з розширенням rtf).

Обсяг кваліфікаційної роботи повинен становити 50 – 60 сторінок тексту. У зазначений обсяг не входять додатки та список використаних джерел. Але всі сторінки зазначених елементів кваліфікаційної роботи підлягають нумерації на загальних засадах.

2.2. Титульний аркуш

Титульний аркуш має єдину встановлену форму. На титульному аркуші у наступній послідовності зазначають:

- назву міністерства, якому підпорядкований вищий навчальний заклад;
- назву навчального закладу, факультету та кафедри на якій виконувалася робота;

- гриф допуску до захисту;
- освітній рівень, який здобуває студент;
- назву освітньо-професійної програми;
- назву кваліфікаційної роботи;
- рік навчання студента;
- шифр і назву спеціальності;
- прізвище, ім'я, по батькові автора роботи;
- науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника та рецензента;
- місто й рік.

Особливу увагу варто звернути на написання теми роботи, вона повинна точно відповідати затвердженій (із збереженням відмінків, власних назв тощо).

Зразок оформлення титульного аркушу наведено у Додатку В.

2.3. Зміст

Зміст подають на початку роботи. Він містить назви та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів, пунктів кваліфікаційної роботи, висновків, списку літератури та додатків (два стовпчики, один із яких містить назви розділів, підрозділів, а інший – нумерацію сторінок).

Назви розділів, підрозділів, пунктів у змісті та в тексті повинні бути ідентичними. Зразок оформлення змісту наведено у Додатку Г.

2.4. Перелік умовних позначень, скорочень, термінів

У тексті роботи можна використовувати лише загальноприйняті скорочення. Якщо в роботі вживається специфічна термінологія, або маловідомі аббревіатури чи символи, то їх перелік варто подати окремим списком. Такий перелік розміщують у роботі після «Змісту» і друкують двома колонками: у лівій колонці в алфавітному порядку скорочення, у

правій – їх розшифрування. Додатково їхнє пояснення наводиться у тексті при першому згадуванні.

Якщо в роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні.

2.5. Вступ

Важливим структурним елементом роботи є вступ, оскільки в ньому стисло характеризують проблему, стан її теоретичного й практичного опрацювання, актуальність, аргументують доцільність проведення досліджень.

Обсяг вступу до чотирьох сторінок.

Вступ містить наступні елементи:

Актуальність теми. Цей структурний елемент містить обґрунтування доцільності проведення наукового дослідження, його теоретичне й практичне значення, визначення проблемної ситуації. Висвітлення актуальності повинно бути чітким і лаконічним.

Наукова розробленість проблеми дослідження. Стислий аналіз вітчизняної та світової літератури за темою дослідження повинен продемонструвати ступінь наукової розробленості проблеми. Наводиться перелік авторів із зазначенням їх внеску у досліджувану проблематику. Закінчити варто власним висновком про ступінь вивчення основних аспектів теми і виділити ті аспекти, які на сучасному етапі є дискусійними.

Мета і завдання роботи. Мета формулюється як відповідь на питання для чого поводить дослідження, тобто як запланований кінцевий результат, що за змістом відповідає темі роботи. Виконуючи роботу варто пам'ятати, що метою будь-якої наукової праці є виявлення нових фактів, висновків, закономірностей або ж уточнення раніше відомих, але недостатньо досліджених. Змістовна точність і лаконічність є головними вимогами до формулювання мети.

Приклади формулювання мети кваліфікаційної роботи:

- мета кваліфікаційної роботи полягає у визначенні впливу природно-ресурсного потенціалу на формування туристичного продукту Закарпаття;
- мета роботи – аналіз розвитку інтерактивних музеїв та впровадження інноваційних форм діяльності музеїв;
- мета кваліфікаційного дослідження – розрахувати і порівняти рекреаційне навантаження на гірськолижні курорти Буковель та Красія.

Поставленої мети можна досягти шляхом її деталізації у вигляді завдань дослідження. **Завдання** дослідження мають включати як теоретичний, так і практичний аспекти роботи. Формулювати їх потрібно чітко, оскільки опис їх вирішення становить зміст підрозділів кожного розділу роботи [5].

Приклади формулювання завдань кваліфікаційної роботи:

- проаналізувати наявні теоретичні напрацювання .....
- уточнити методологічний апарат вивчення об'єкту .....
- вивчити особливості оцінки .....
- розрахувати (дослідити) вплив .....
- систематизувати інформацію .....
- обґрунтувати (аргументувати) основні проблеми .....
- охарактеризувати потенціал .....
- запропонувати нові підходи .....
- розробити моделі прогнозування (...рекомендації щодо...)..... тощо.

Об'єкт – це явище або процес, що породжує проблемну ситуацію та є вибраним для вивчення.

Предмет міститься в межах об'єкта: це певна частина чи аспект об'єкта, які безпосередньо досліджуються. Тема і предмет дослідження взаємовизначають один одного, але **предмет дослідження не може бути**

тотожним назві кваліфікаційної роботи. Об'єкт і предмет дослідження співвідносяться як загальне і одиничне.

Наприклад: Тема кваліфікаційної роботи «Природно-ресурсний потенціал Закарпаття як чинник формування туристичного продукту»

Об'єкт дослідження – природно-ресурсний потенціал Закарпаття.

Предмет дослідження – вплив природно-ресурсного потенціалу на формування туристичного продукту Закарпаття.

Методи дослідження – перелік методів, методик і конкретних результатів, отриманих завдяки їх застосуванню. Перераховувати їх треба не формально, а зазначаючи що саме досліджувалось тим чи іншим методом. Вказуються тільки ті методи, які були використані у даному дослідженні. Вибір методів обумовлений насамперед специфікою об'єкта і предмета дослідження, а конкретні методики визначаються поставленими завданнями й умовами проведення дослідження.

Дослідження можуть базуватися на використанні: загальнонаукових (аналіз, синтез, індукція, дедукція, абстрагування, узагальнення тощо) та спеціальних методів (збір емпіричної інформації, вторинний аналіз, метод регресії тощо), принципів (історичний, термінологічний, функціональний, системний) і підходів.

Наприклад: для теми дослідження «Природно-ресурсний потенціал Закарпаття як чинник формування туристичного продукту».

Методи дослідження. Методологічну основу роботи складає система наукових методів, адаптованих до об'єкту та завдань дослідження. Науковим фундаментом стали теоретико-методологічні і конструктивні напрацювання науковців. Для пошуку взаємозв'язку між природно-ресурсним потенціалом та формуванням туристичного продукту було застосовано метод математичного моделювання, статистичні методи: «лінійної регресії» та «регресійного дерева». Застосовувалися і такі окремі наукові методи, як: логічний, порівняльний та класифікаційний для з'ясування змісту понять;

бальний, для оцінки природних ресурсів Закарпаття, аналітичний та системний методи – для пошуку проблем визначення впливу природно-ресурсного потенціалу.

Наукова новизна – короткий виклад положень авторського наукового доробку у досліджуваній проблемі. Для кваліфікаційної роботи рекомендовано вживати наступні слова при формулюванні наукової новизни – «вперше....», «удосконалено.....», «уточнено....», «набуло подальшого розвитку.....».

Практичне значення результатів дослідження. Вказуються отримані конкретні результати дослідження, що становлять практичну цінність у сфері туризму або/та в підготовці фахівців, а також рекомендації щодо їх використання (інформацію про впровадження результатів досліджень на практиці варто наводити із зазначенням організацій, в яких здійснено таке впровадження, форм реалізації та реквізитів відповідних документів).

Апробація результатів дослідження: Вказується перелік конференцій, наукових семінарів («круглих столів», конгресів, симпозіумів тощо), на яких були оприлюднені результати магістерського дослідження. Подається бібліографічний опис опублікованих статей і/або тез доповідей за темою дослідження. **Для кваліфікаційної роботи магістра обов'язковою є наявність хоча б однієї такої публікації.**

Структура кваліфікаційної роботи містить інформацію про загальний обсяг тексту у сторінках, кількість використаних джерел і додатків.

Наприклад: Структура роботи зумовлена логікою дослідження і складається із вступу, трьох розділів, восьми підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи – 65 сторінок, з них основного тексту – 56 сторінок. Список використаних джерел містить 46 найменувань.

2.6. Основна частина

Основна частина кваліфікаційної роботи складається з **трьох розділів, які містять підрозділи**, а за потреби пункти, підпункти.

Розділи між собою повинні бути логічно пов'язані й за змістом відповідати завданням, меті та темі дослідження. Перед основним текстом розділу допускається короткий опис питань, що розкриваються в ньому та обґрунтуванням обраних методів.

Рекомендується наступна логічна послідовність розділів і їх обсяг:

- перший – теоретичний, становить 30% від загального обсягу основної частини роботи;
- другий – аналітико-дослідницький, 40%;
- третій – проектно-рекомендаційний, 30%.

Перший розділ – теоретичний. Цей розділ повинен містити теоретичний аналіз проблеми й обґрунтування теоретичної моделі дослідження. На основі наукових джерел за проблематикою роботи, окреслюють смислову область понять і термінів, їх сутнісні ознаки, наводять класифікації, нові методики дослідження, описують генезу проблеми, сучасні теоретичні підходи до вирішення проблеми та основні дискусійні аспекти, показують значення теми як в загальному контексті, так і в порівнянні з іншими рівнозначними об'єктами, характеризують нормативно-правову базу досліджуваного питання, обґрунтовують методологічну основу дослідження тощо. Важливим є підбір і огляд літературних джерел, оскільки це дасть змогу правильно сформулювати й аргументувати теоретичну модель дослідження. **Аналізуючи джерела, необхідно наводити власне критичне ставлення до проблеми та її оцінку. На всі запозичення повинні бути посилання!**

Кваліфікаційна робота це не тільки наведення наукових підходів і фактів, але й формулювання власної точки зору, що дозволить окреслити наукову новизну. У цьому розділі варто виокремити невирішені, на сучасному етапі науки, проблемні питання, які складуть основу теоретичної моделі. Ця модель повинна бути використана для аналізу у

другому розділі та для виокремлення стратегій, проблем і обґрунтування пропозицій у третьому.

Другий розділ – це аналіз процесу та результатів дослідження. У цьому розділі детально описують практичну частину роботи, подають логічну послідовність етапів дослідження, розкривають суть теоретичної моделі. Структура і зміст цього розділу визначаються темою роботи.

Аналітико-дослідницький розділ повинен бути **інформативним та аргументованим**, у ньому рекомендується відобразити: опис предмета дослідження чи явища, його основні характеристики, атрибутивні ознаки; методики дослідження; ресурсний потенціал, його оцінку; рекреаційне навантаження на територію; динаміку змін; аналіз подібностей чи відмінностей; порівняння отриманих результатів із науковими даними тощо. У цьому розділі необхідно викласти гіпотези і положення, що відображають новизну за результатами власних досліджень магістра.

Матеріал розділу повинен базуватися на зібраних емпіричних та статистичних даних про туристичний об'єкт чи явище. Джерелами інформації можуть бути статистичні дані, бухгалтерська звітність, накази, розпорядча документація, результати спостереження, опитування та інші матеріали.

Положення роботи необхідно підтверджувати фактичними даним, які є релевантними і актуальними, тобто відображають сучасний стан і зміст. Важливо є правильно подати зібраний емпіричний та статистичний матеріал та проаналізувати його, оскільки це безпосередньо вплине на правильність положень і висновків. Цей матеріал рекомендується подавати в різних формах: табличній, графічній, текстовій тощо. **Візуальне наведення матеріалу в вигляді таблиць і/або рисунків посилює аналіз і додає доведеності дослідженню.** До таблиць і рисунків обов'язково повинні бути пояснення.

Зміст і структурна послідовність цього розділу свідчать про теоретичну підготовку здобувача, набуті компетентності, опанування методиками й

здатність проводити самостійне дослідження, аналізувати результати та застосовувати їх на практиці.

Аналітично-дослідницька складова є обов'язковою для кваліфікаційної роботи магістра.

У третьому (проектно-рекомендаційному) розділі визначаються стратегії та шляхи удосконалення предмета дослідження, описуються проблемні не вирішені питання, формулюються рекомендації та пропозиції, щодо їх вирішення, наводяться власні проектні розробки тощо. Зміст положень цього розділу повинен впливати з аналізу наведеного у другому розділі. Положення щодо напрямків удосконалення та стратегій повинні містити оцінки чинників, що на них впливають та прогнозованих результатів, а наведені пропозиції, рекомендації та проекти – ефективність їх застосування й практичне значення.

Правильність і повнота наведених положень цього розділу та авторські проекти свідчать про ступінь сформованості у магістра компетентностей і програмних результатів.

У кінці кожного розділу формулюють висновки із стислим викладенням теоретичних і практичних результатів тієї частини дослідження, що була розглянута у розділі! У висновках до розділів не варто переказувати те що було зроблено в самому розділі, а сформулювати те, що з цього впливає. Формулювання висновків до кожного розділу дає можливість систематизувати загальні висновки. Висновки до розділу оформляють як підрозділ (їх назву виділяють напівжирним шрифтом і пишуть з абзацу), а також зазначають у змісті.

2.7. Висновки

Загальні висновки – заключна частина роботи, в якій коротко описують основні наукові та практичні результати, отримані у процесі роботи. У першій частині висновків оцінюють стан дослідження. Наступна частина висновків містить інформацію про виконання конкретних поставлених

завдань (коротенькі відповіді на поставлені у вступі завдання), що дасть змогу автору констатувати досягнення мети дослідження. Доцільно висловити власне бачення подальших перспектив дослідження проблеми.

У висновках не використовують цитати та положення зазначені у висновках до розділів!

Обсяг висновків 3–4 сторінки.

2.8. Список використаних джерел

Список використаних джерел формується з тих джерел, на які є посилання у тексті. Список може містити наступні джерела: закони України; нормативні акти міністерств і відомств; наукову, науково-популярну та спеціальну літературу; сайти в мережі Інтернет тощо.

Список використаних джерел подають за алфавітним принципом: український алфавіт береться за основу для подання літератури, написаної кирилицею, англійський – для літератури латинською абеткою.

Мінімальна кількість найменувань (монографії, статті, збірники тощо), наведених у списку використаних джерел **не менше 45**.

Вимоги до оформлення списку використаних джерел наведено у п.3.5 цих МР, а зразок оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел у Додатку Д.

2.9. Додатки (за необхідності)

До додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для доповнення аргументації положень роботи, повноти її сприйняття. Зокрема:

- копії документів, окремі витяги із положень;
- інструкції та методики, застосовані в процесі виконання роботи;
- таблиці допоміжних даних;
- ілюстрації тощо.

Вимоги до оформлення додатків наведено у п.3.6. цих МР.

2.10. Анотація

Анотація – це короткий виклад основної ідеї та результатів дослідження, якому присвячена кваліфікаційна робота. Анотація розміщується на окремому аркуші і додається до роботи разом з іншими документами (див. п.2.1.).

Вимоги до оформлення анотації наведено у п.3.7. цих МР, а їх зразок у Додатку Е.

3.ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Загальні вимоги оформлення роботи

Випускна кваліфікаційна робота магістра – це рукопис, що оформляється згідно стандартів та вимог [9].

Набір тексту кваліфікаційної роботи та її друк – комп'ютерний, на одному боці аркуша білого офісного паперу формату А4, з дотриманням наступних вимог:

- текстовий редактор – Word for WINDOWS;
- шрифт – Times New Roman;
- розмір шрифту: основного тексту – 14 пунктів, а таблиць – 12 пунктів;
- інтервал 1,5 (до 30 рядків на сторінці, приблизно по 60 знаків у рядку);
- вирівнювання – по ширині;
- автоматична розстановка переносів - включена.

Для виділення окремих елементів допускаються також курсив, напівжирний курсив і напівжирний шрифт. При наборі формул і виконанні таблиць, схем, діаграм, рисунків тощо, рекомендується використовувати відповідні редактори.

Текст кваліфікаційної роботи необхідно друкувати на текстовому полі сторінки, залишаючи, поля таких розмірів: **лівий – 30 мм, правий, верхній і нижній – 20 мм**. Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту і дорівнювати **5** знакам. Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору середньої жирності, щільність тексту – однаковою.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності, виявлені у процесі написання кваліфікаційної роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці виправленого тексту (фрагмента рисунка) за допомогою принтера або рукописним способом чорним кольором.

Заголовки структурних частин кваліфікаційної роботи – «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ 1», «РОЗДІЛ 2»,

«РОЗДІЛ 3», «ВИСНОВКИ», «ДОДАТКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» – друкують великими літерами **напівжирним шрифтом, без абзацного відступу з вирівнювання по центру**. Кожен структурний елемент починають з нової сторінки.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу **напівжирним шрифтом**. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу **звичайним шрифтом**.

У кінці назви заголовок крапку не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Не допускається розміщувати назву розділу чи підрозділу в кінці сторінки, якщо після неї вміщується тільки один рядок тексту.

Відстань між заголовком розділу та підрозділу повинна дорівнювати двом інтервалам, а між заголовком підрозділу та текстом – один інтервал.

3.2. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул друкують арабськими цифрами без знаку «№».

Кваліфікаційну роботу нумерують наскрізною нумерацією, від першої до останньої сторінки без пропусків.

Першою сторінкою кваліфікаційної роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації, але **номер сторінки не проставляють**. На наступних сторінках кваліфікаційної роботи номер проставляють у правому верхньому куті без крапки в кінці (починають проставляти зі Вступу).

Номер розділу проставляють після слова «РОЗДІЛ», **після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.**

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. **У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка,**

наприклад: «2.1.» (перший підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Наприклад:

РОЗДІЛ 2

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАКАРПАТТЯ

2.1. Природні ресурси Закарпаття

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. **У кінці номера повинна стояти крапка**, наприклад: «2.1.1.» (перший пункт першого підрозділу другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка. Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Наприклад:

2.1.1. Водні ресурси Закарпаття

Ілюстрації (фотографії, діаграми, схеми, графіки, карти тощо) і таблиці, які розміщені на окремих сторінках кваліфікаційної роботи, включають до загальної нумерації сторінок.

3.3. Таблиці, ілюстрації, формули

Таблиці

Якщо у кваліфікаційній роботі використовується цифровий чи інший впорядкований матеріал, його доцільно подавати у вигляді таблиць, для наочності аналізу чи констатації фактів тощо.

Усі таблиці (окрім розміщених у додатках) послідовно нумерують у межах кожного розділу. Праворуч і вище від назви таблиці пишуть слово «Таблиця» та її порядковий номер арабськими цифрами напівжирним

шрифтом. Знак № перед цифрою, а також крапка після номера таблиці не ставляться. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці в цьому розділі (наприклад: Таблиця 1.3 – третя таблиця першого розділу). Якщо в тексті роботи є тільки одна таблиця, то її позначають «Таблиця 1».

Кожна таблиця повинна мати назву, що відображає її зміст. **Назву таблиці розміщують над таблицею без абзацного відступу з вирівнюванням по центру, напівжирним шрифтом.** Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. В кінці назви таблиці крапку не ставлять. Назву не підкреслюють.

Наприклад:

Таблиця 1.3

**Бальна оцінка водних ресурсів рекреаційних зон Закарпатської області
[27]**

Рекреаційні зони	Загальна площа земель, тис.га.	Внутрішні води, тис. га	Наявність водних ресурсів в середньому на 1 га (%)	Сумарна бальна оцінка
1	2	3	4	5
Ужгородська	86976	1598	1,84	9,3
Мукачівська	99821	2658	2,66	13,4
Великобerezнянська	80992	690	0,85	4,3
Перечинська	63127	432	0,68	3,4
Міжгірська	116551	555	0,48	2,4
Воловецька	54390	331	0,61	3,1
Свалявська	67301	435	0,65	3,3

Продовження табл. 1.3

1	2	3	4	5
Іршавська	94447	1102	1,17	5,9
Берегівська	65426	2094	3,20	16,2
Хустська	99662	2291	2,3	11,6
Виноградівська	69677	2758	3,96	20,0
Тячівська	181754	1936	1,06	5,4
Рахівська	189210	1224	0,64	3,2

Таблиці розміщують після першого посилання на неї в тексті, або на наступній сторінці, якщо за обсягом її не можна розмістити на тій сторінці, що і посилання. За необхідності таблиці можна наводити в додатку до роботи. **Посилання в тексті мають бути на всі таблиці.** Вони складаються зі слова «табл.» із зазначенням її номера, їх пишуть звичайним шрифтом у круглих дужках, *наприклад:* (табл.1.3.).

Таблиця повинна розміщуватися на одній сторінці. Якщо ж таблиця за своїм розміром в одну сторінку або менша від неї, то її не можна розривати. Вона розміщується на наступній сторінці після тої, на якій зроблено посилання на цю таблицю. В такому разі місце, яке звільняється на сторінці після посилання на таблицю, заповнюється текстом, який має йти після неї.

Якщо рядки або стовпці таблиці виходять за формат сторінки, то таблицю ділять на частини, які розміщують одна під одною, поряд або переносять на наступну сторінку. При цьому в кожній частині таблиці повторюють заголовки рядків і стовпців. У разі поділу таблиці на частини допускається замінити назви її рядків і стовпців номерами. При цьому нумерують

арабськими цифрами стовпці і (або) рядки першої частини таблиці. Стовпці нумеруються також у тих випадках, коли у тексті на них є посилання.

При перенесенні частини таблиці на іншу сторінку слово «Таблиця» і номер її вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» або «Закінчення табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «**Продовження табл. 1.3.**». Назву ставлять тільки над першою частиною таблиці.

Заголовки і підзаголовки стовпців пишуть з великої літери, у кінці крапку не ставлять. Підзаголовки, які з заголовком становлять одне речення пишуть з малої літери.

Усі цифрові дані у таблиці повинні мати чіткі одиниці виміру (млн. грн., шт., %, км² тощо). Це відображається у відповідних стовпцях чи рядках таблиці, або у круглих дужках під назвою таблиці (якщо це відноситься до всіх показників наведених у таблиці).

Кожна таблиця повинна мати посилання на джерело цифрових даних, з яких вона складена. Посилання робиться за загальними правилами наведеними нижче.

Ілюстрації

Ілюстрації (рисунки, діаграми, схеми, графіки, карти, фотографії тощо) наводяться у кваліфікаційній роботі для характеристики предмета дослідження чи окреслення його властивостей тощо. Їх необхідно розміщувати безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці, а за необхідності – у додатку. **На всі ілюстрації мають бути посилання.** У тексті посилання на ілюстрацію подається звичайним шрифтом у круглих дужках, *наприклад:* (рис. 3.1.). Якщо ілюстрація створена не автором кваліфікаційної роботи, то **необхідно посилатися на джерело.**

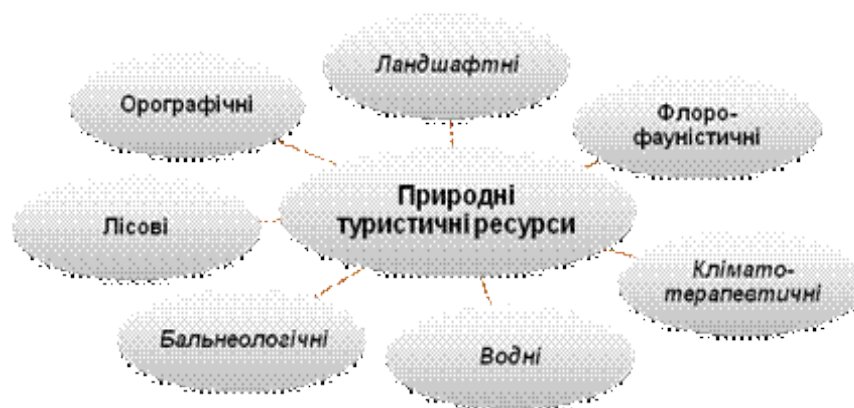
Рисунки, графіки, схеми, діаграми повинні відповідати вимогам стандартів Єдиної системи програмної документації [5]. **Ілюстрації повинні**

мати назву. За необхідності під ілюстрацією розміщують пояснювальні дані (підрисунковий текст).

Ілюстрації позначаються словом «Рис.», яке разом з номером і назвою розміщують після пояснювальних даних. Слово «Рис.», номер і назву пишуть **без абзацного відступу, з вирівнюванням по центру і виділяють напівжирним шрифтом, розмір шрифту – 12 пунктів.** У кінці назви ілюстрації крапку не ставлять.

Ілюстрації нумеруються арабськими цифрами послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: «**Рис. 3.1.**» (перший рисунок третього розділу). Якщо в кваліфікаційній роботі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за таким же правилом.

Приклади побудови та оформлення ілюстрацій наведені нижче.

Рис. 3.1. Структура природних туристичних ресурсів [37]

Рис. 3.2. Функціональні типи та види рекреаційно-туристичних ландшафтів [37]

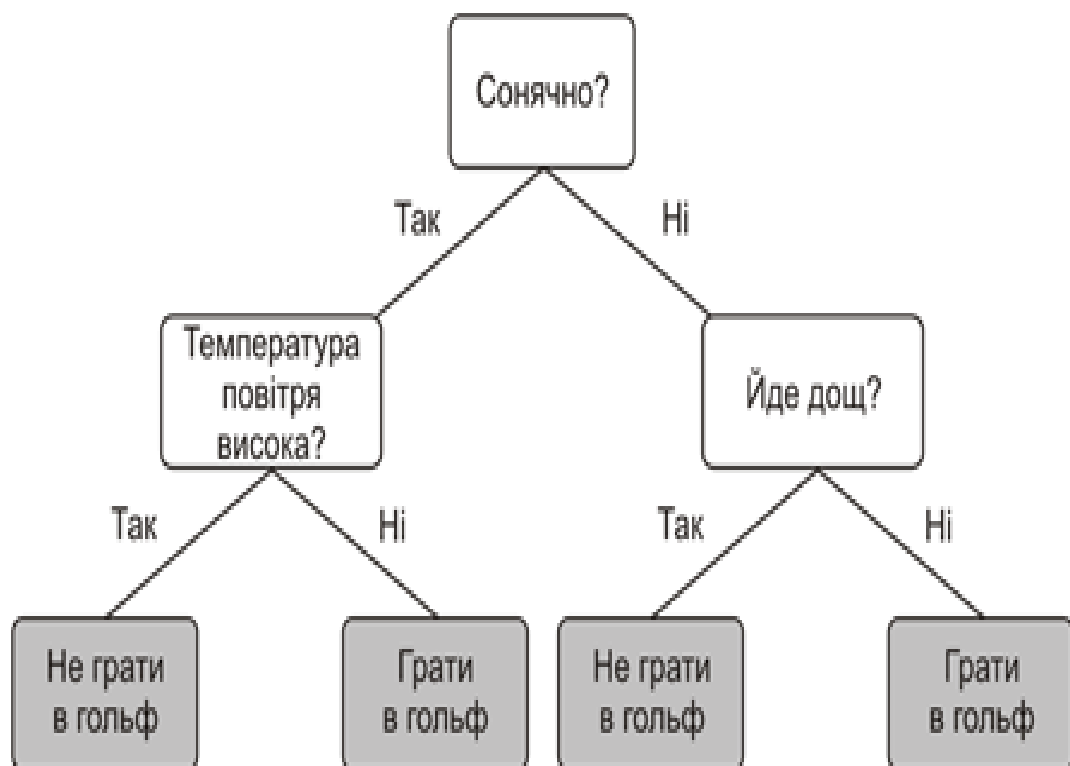
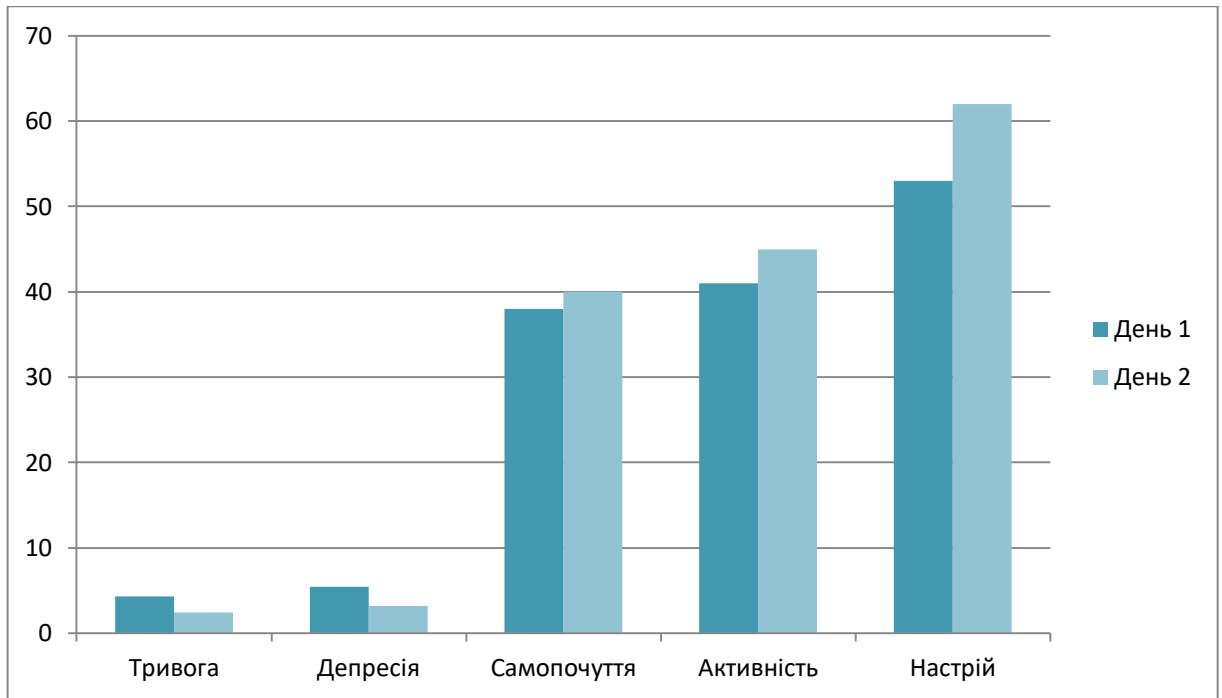
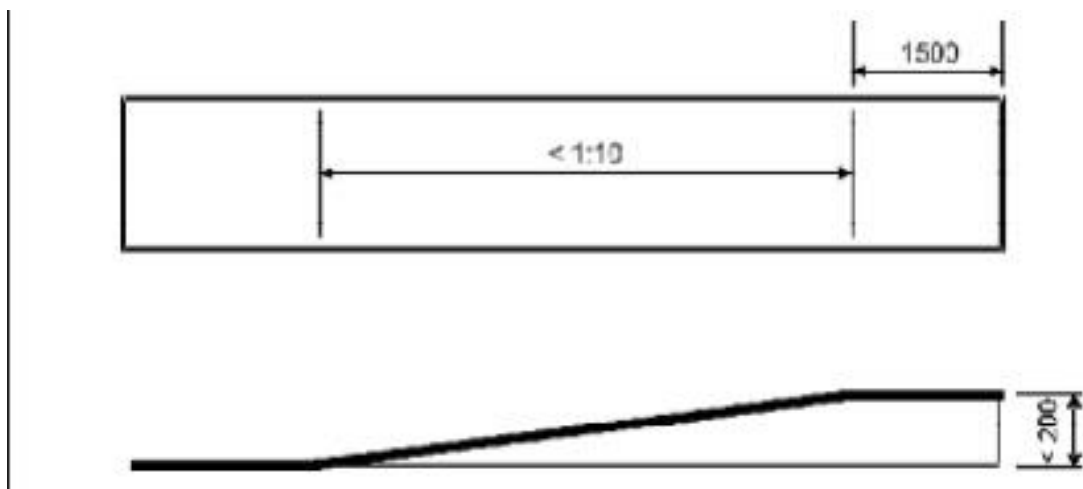

Рис. 3.3. Приклад побудови дерева класифікації [7, с. 191]

Рис. 3.4. Динаміка психологічних показників першої групи під впливом пішохідного туристичного походу

Рис. 3.5. Норми ухилу пандуса

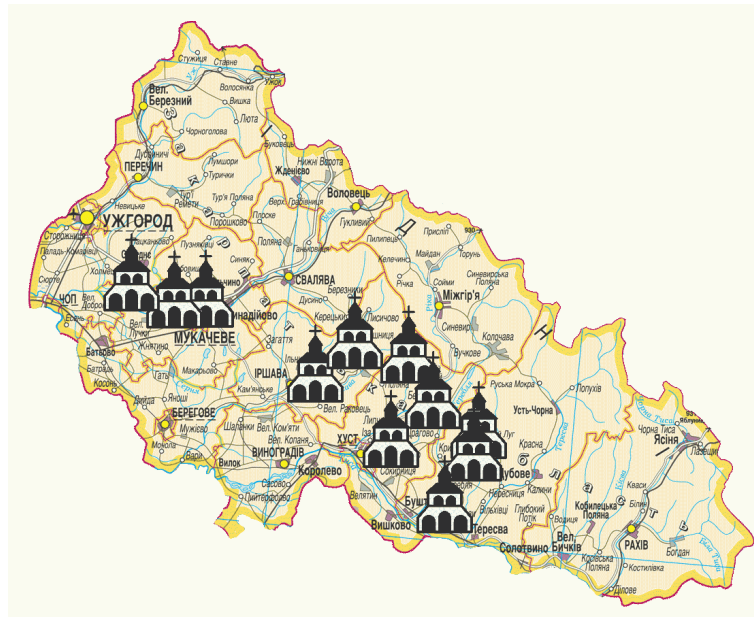

Рис. 3.6. Старовинні монастирі Закарпаття [складено автором]

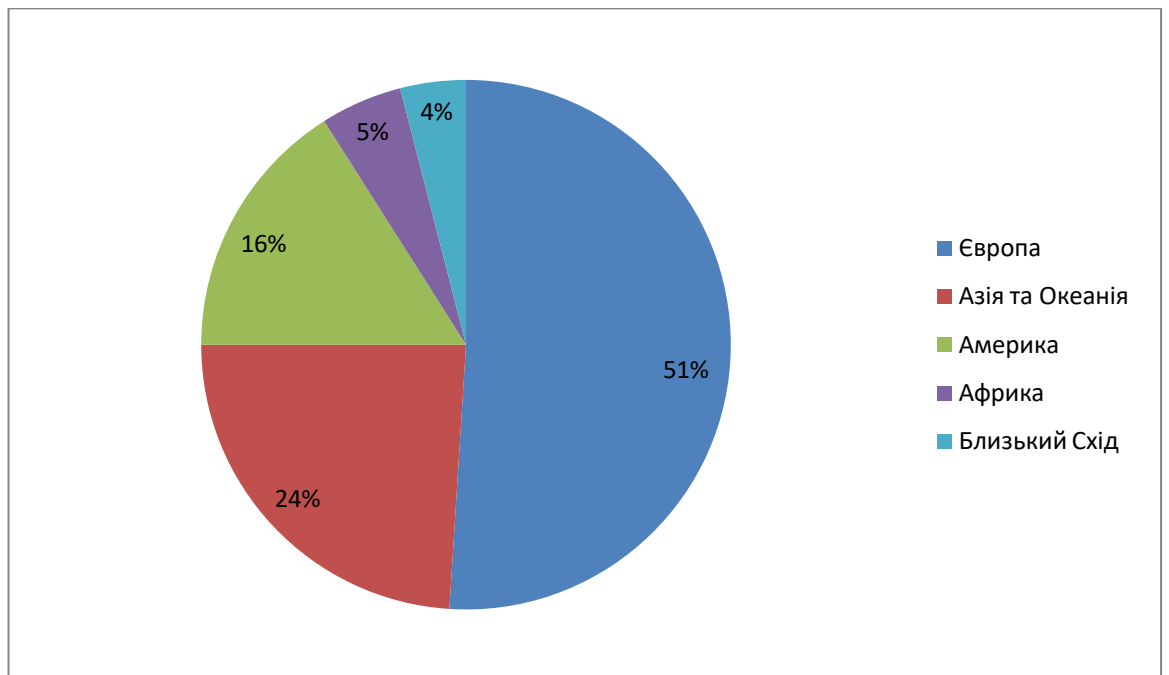

Рис. 3.7. Структура міжнародних туристичних прибуттів за регіонами [10]

Формули

Формули пишуться комп'ютерним способом за допомогою редактора формул і розташовуються безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, **посередині рядка**. Вище і нижче кожної формули має бути залишено один вільний рядок.

Формули (за винятком тих, які є в додатках) нумеруються наскрізною нумерацією в межах розділу. Номер формули друкують арабськими цифрами. Він складається з номера розділу і порядкового номера формули, відокремлених крапкою, *наприклад*: (1.3) — третя формула першого розділу. **Номер формули пишуть в круглих дужках на рівні формули в крайньому правому положенні рядка.**

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули (якщо вони не пояснювалися в тексті) потрібно наводити безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Пояснення значення кожного символу слід давати з нового рядка в тій послідовності, в якій символи наведено у формулі. Перший рядок починають **без абзацу словом «де» без двокрапки.**

Наприклад, ціна медичної послуги у санаторно-курортному закладі складається з наступних елементів:

$$Ц=В+П+ПДВ, \quad (1.3)$$

де Ц – ціна медичної послуги;

В – валові витрати;

П – прибуток;

ПДВ – податок на додану вартість.

Формули, що йдуть одна за одною й не розділені текстом, або після яких пояснюються її символи, відокремлюють комою. В іншому випадку після формули ставиться крапка.

3.4. Цитування та посилання на використані джерела

Для доведення положень кваліфікаційної роботи студенту необхідно робити посилання на авторитетні джерела, матеріали, цифрові дані, рисунки, слід наводити цитати, оригінальні думки інших авторів тощо. Такі посилання й цитування додають роботі аргументованості, свідчать про належний

науковий рівень дослідницької роботи студента та його академічну доброчесність.

Цитування

Цитування - це дослівне запозичення частини тексту. Запозичувати можна також рисунки, схеми, діаграми, фотознімки, таблиці тощо. Згідно з правилами наукового етикету, цитування повинно точно відтворювати цитований текст, оскільки будь-які зміни в цитаті можуть спотворювати авторський зміст.

Загальні вимоги до цитування такі:

- текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий в джерелі, із збереженням особливостей авторського написання;
- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;
- цитування повинно бути повним. Пропуск слів, речень чи абзаців при цитуванні допускають, але з **обов'язковим** збереженням авторського тексту. Пропущені частини тексту цитати позначають трьома крапками, їх можуть ставити у будь-якому місці. Розділовий знак, що стояв перед випущеним текстом або за ним, не зберігають;
- при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами) необхідно максимально точно й коректно викладати думки автора і **обов'язково** посилатися на джерело.

Запозичення без посилання на джерело, а також компіляція тексту з різних джерел не допускається!

Посилання

Під час написання кваліфікаційної роботи варто робити посилання на цифрові дані, картографічний матеріал, наукові та науково-популярні джерела, довідники, словники тощо. Посилатися варто на останні видання публікацій. У всьому тексті роботи посилання оформляються однаково. Посилання подають у квадратних дужках, у яких позначають порядковий номер у переліку використаних джерел, наприклад: у праці [5]; у працях [16-

18] чи [8, 12, 21]. Якщо використовується пряма чи непряма цитата з конкретної сторінки тоді, окрім порядкового номера у переліку використаних джерел, через кому пишуть відповідний номер сторінки, що містить наведену цитату, наприклад: [1, с. 36], у разі посилання на декілька джерел між їх номерами ставиться крапка з комою [1, с. 36; 23, с. 55].

3.5. Оформлення списку використаних джерел

Джерела в списку розміщують в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Бібліографічний список рекомендується складати у наступній послідовності: закони України; укази Президента України; нормативні акти міністерств і відомств (зазначені документи подаються в хронологічному порядку); монографії, книги, статті, збірки документів наводяться в алфавітному порядку за прізвищем авторів (роботи одного автора розміщуються відповідно до алфавіту назв праць або хронології написання); іноземні джерела; статистичні щорічники і бюлетені; ресурси електронних бібліотек.

Бібліографічний список нумерують наскрізно.

Усі джерела у списку подаються мовою оригіналу.

Бібліографічний опис джерел оформляють згідно з Національним стандартом України «Інформація та документація. Бібліографічні посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015».

Приклади оформлення використаних джерел наведені у Додатку Д.

3.6. Оформлення додатків

Додатки оформляються як самостійну частину кваліфікаційної роботи, її продовження.

Додатки розташовують після списку використаних джерел. До кваліфікаційної роботи додається аркуш паперу з написом по центру середини сторінки «ДОДАТКИ». Розміщують додатки в порядку появи посилань у тексті роботи. Кожний додаток необхідно починати з нової сторінки із зазначенням угорі та праворуч сторінки слова «Додаток» і велика літера, що його позначає, *наприклад*: «Додаток А». У наступному рядку пишуть назву додатку, з вирівнюванням по центру, з великої літери напівжирним шрифтом. Під назвою розміщують додаток (текст, таблиця, діаграма, рисунок, фотознімок тощо).

Додатки потрібно позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. **Додатки мають спільну з рештою роботи наскрізну нумерацію сторінок.** Якщо у роботі один додаток він позначається словом «Додаток» без інших букв.

У разі потреби, текст кожного додатка може бути поділений на розділи і підрозділи, пункти, підпункти, які нумерують у межах кожного додатка. У такому випадку перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, *наприклад*:

А.2 – другий розділ додатка А;

В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В.

Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, *наприклад*:

рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д;

формула (А.1) – перша формула додатка А.

3.7. Оформлення анотації

Анотація включає вихідні дані роботи, короткі відомості про зміст роботи і перелік ключових слів.

Анотація подається українською та англійською мовами. Обсяг анотації повинен становити 1 сторінку. Анотація англійською мовою повинна бути більш розгорнутою (до 2000 друкованих знаків).

У кінці анотації подаються ключові слова або словосполучення (7-10), які друкуються у рядок через кому і вживаються у називному відмінку.

Анотація повинна містити наступні структурні елементи:

- прізвище та ініціали студента. Назва роботи. Вид роботи;
- освітній рівень студента, спеціальність (шифр і назва), спеціалізація (за наявності);
- вищий навчальний заклад, місто, рік;
- стислий зміст кваліфікаційної роботи;
- ключові слова.

Зразок оформлення анотації наведено у Додатку Е.

4. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

4.1. Порядок допуску роботи до захисту

Після успішного проходження попереднього захисту здобувач доопрацьовує роботу, з врахуванням висловлених зауважень та рекомендацій. Остаточний варіант роботи брошурується в тверду обкладинку і подається науковому керівнику для написання відгуку та рецензенту для рецензії.

Згідно чинних положень що регламентують освітній процес в ДВНЗ «УжНУ» [11, 9] до захисту допускаються здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти, які не мають академічної (виконали всі вимоги навчального плану за освітньою програмою «Туризм») та фінансової заборгованості й належно виконали кваліфікаційну роботу.

За два тижні до дати захисту здобувач повинен подати роботу з вкладеними в неї документами (відгук керівника, рецензія, анотація, завдання, диск з електронним варіантом роботи) на кафедру.

Кваліфікаційна робота перевіряється на наявність авторських запозичень за допомогою відповідного програмного забезпечення. **У разі виявлення плагіату чи фальсифікації результатів дослідження робота не допускається до захисту і не зараховується!!!![7]**

До захисту в ЕК допускаються кваліфікаційні роботи, теми яких затверджені розпорядженням декана факультету, а структура, зміст, якість викладення матеріалу та оформлення відповідають вимогам методичних рекомендацій кафедри, що підтверджено підписом керівника роботи (за наявності і консультанта), наявністю відгуку керівника та рецензії.

Негативна рецензія не є підставою для недопущення студента до захисту атестаційної роботи. Допуск здійснюється завідувачем кафедри туризму, про що свідчить гриф на титульному аркуші роботи.

4.2. Відгук наукового керівника

Науковий керівник готує відгук на кваліфікаційну роботу. Відгук пишуть у **довільній формі**, у ньому рекомендується висвітлити наступну інформацію:

- визначення актуальності теми роботи;
- ефективність використаної методології дослідження;
- оцінку наукової новизни та практичної значущості роботи;
- ступінь відповідності змісту кваліфікаційної роботи її темі й плану;
- перспективність запропонованих рекомендацій і висновків;
- аргументованість положень;
- мову і стиль тексту;
- недоліки роботи;
- оцінку рівня використання набутих у процесі навчання компетентностей та програмних результатів;
- коротеньку характеристику ділових якостей здобувача, виявлених під час виконання кваліфікаційної роботи.

У кінці відгуку обов'язково має бути висновок щодо допуску роботи до захисту перед ЕК.

Підписаний керівником відгук додається до роботи.

4.3. Рецензування роботи

Кожна завершена кваліфікаційна робота спрямовується на зовнішню рецензію. До рецензування залучають провідних фахівців у сфері туризму і рекреації, які мають, як правило, науковий ступінь; наукових і науково-педагогічних працівників науково-дослідних установ і закладів вищої освіти.

Рецензія пишеться у довільній формі і має містити наступну інформацію:

- характеристику актуальності теми, новизни й практичної значущості, її відповідності змісту, меті й завданням дослідження;

- висновок про позитивні сторони й недоліки кваліфікаційної роботи (глибина розкриття проблеми);
- використання сучасних методів дослідження;
- повнота вивчення літературних джерел за темою дослідження;
- зауваження до змісту, оформлення, стилю роботи;
- оцінку роботи (за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно) і висновок про можливість її допуску до захисту перед екзаменаційною комісією.

Рецензія має бути завірена печаткою організації, де працює рецензент.

4.4. Публічний захист

Публічний захист кваліфікаційної роботи відбувається на відкритому засіданні ЕК, склад якої затверджуються наказом ректора університету. На захисті також можуть бути присутні науковий керівник, рецензенти, члени кафедри, представники організацій та установ, де планується працевлаштування випускників кафедри. Для публічного виступу студенту надається 7-10 хвилин.

Рекомендується під час публічного захисту використовувати презентацію, оскільки це суттєво посилює ефект сприйняття доповіді здобувача. Презентація, як правило, містить до 15 слайдів. У ній повинно бути обґрунтовано вибір теми, її актуальність, мету, завдання, розкрито практичну значущість дослідження, висвітлено отримані результати та представлено основні висновки і рекомендації.

Основні рекомендації до змісту презентації:

- кожен слайд має відображати одну думку;
- текст має складатися з коротких слів та простих речень;
- рядок має містити 6-8 слів;
- всього на слайді має бути 6-8 рядків;
- загальна кількість слів не повинна перевищувати 50;
- дієслова мають бути в одній часовій формі;

- заголовки мають привертати увагу аудиторії та узагальнювати основні положення слайду;
- у заголовках мають бути і великі, і малі літери;
- слайди мають бути не надто яскравими – зайві прикраси лише створюють бар'єр на шляху ефективної передачі інформації;
- кількість блоків інформації під час відображення статистичних даних на одному слайді має бути не більше чотирьох;
- підписи до ілюстрації розміщуються під нею, а не над нею;
- усі слайди презентації мають бути витримані в одному стилі.

Під час захисту кваліфікаційної роботи здобувач повинен:

- стисло обґрунтувати вибір теми, її актуальність, мету і завдання;
- розкрити теоретичну та практичну значущість дослідження;
- чітко сформулювати основні висновки та рекомендації;
- показати ґрунтовні знання першоджерел та наукової літератури з обраної проблеми, всебічне володіння матеріалом дослідження;
- продемонструвати здатність самостійно аналізувати й узагальнювати результати дослідження.

Рекомендується представити демонстраційні матеріали (креслення, графіки, таблиці, карти тощо), які ілюструють основний зміст виступу, і звільняють доповідача від необхідності характеризувати статистичний матеріал словами. Дуже важливо вчасно посилатись на відповідний матеріал, акцентувати на ньому увагу членів комісії.

Після виступу студента заслуховують відгук наукового керівника, оцінку роботи рецензентом, надається слово бажаючим висловити свою думку щодо рівня проведеного дослідження студентом. Потім студент зобов'язаний відповісти на запитання голови, членів ЕК та присутніх. Процедура захисту фіксується у протоколі ЕК.

Оцінка обговорюється на закритому засіданні та оголошується головою ЕК у присутності членів комісії, усієї групи студентів-магістрів. Рішення ЕК є остаточним і оскарженню не підлягає. Студенту, який успішно захистив

кваліфікаційну роботу магістра, за рішенням ЕК присвоюється кваліфікація «магістр з туризму», видається диплом про вищу освіту та додаток до диплому.

За умови, що студент захистив кваліфікаційну роботу та склав державний іспит з оцінкою «відмінно», та отримав оцінки «відмінно» з 75% обов'язкових і вибіркового дисциплін навчального плану, а з інших дисциплін оцінки «добре», йому буде видано диплом з відзнакою. У разі, якщо при захисті кваліфікаційної роботи студент отримав незадовільну оцінку або був недопущений до захисту рішенням кафедри, він відраховується з університету з одержанням академічної довідки. До повторного захисту роботи можна подавати впродовж трьох років після закінчення навчання в університеті.

Після захисту кваліфікаційна робота зберігається на кафедрі п'ять років, відповідно до чинних вимог документообігу та архівної справи.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота магістра як один із засобів діагностики результатів навчання студентів за освітньо-професійною програмою 242 «Туризм» має відповідати визначеній системі характеристик. Підґрунтям формування системи характеристик мають бути компетентності та програмні результати здобувача. Максимальна кількість балів, які студент може отримати за виконання і захист кваліфікаційної роботи – 100 балів, із подальшим їх переведенням у національну оцінку. Оцінювання має дві складові.

Перша складова враховує відповідність кваліфікаційної роботи вимогам щодо атестаційних робіт другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Туризм» спеціальності 242 «Туризм» та рівень набутих компетентностей і сформованих програмних результатів здобувача, за вище названою програмою. Максимальна кількість балів за написання та оформлення кваліфікаційної роботи – 70.

Друга частина системи оцінювання стосується захисту здобувачем основних положень кваліфікаційної роботи. В цьому плані критеріальна характеристика виконаної роботи має визначити, наскільки студент чітко і повно розкрив тему роботи, досягнув мету дослідження, глибоко аргументує прийняті рішення, демонструє вміння використовувати презентаційні матеріали, в змозі професійно відстоювати власну точку зору, а також те, як він володіє професійними знаннями на сучасному рівні. За захист виконаної роботи студент отримує максимально 30 балів.

За всіма характеристиками сума мінімальних позитивних балів має бути не меншою, ніж 60 балів.

Система оцінювання включає шість рівнів оцінок за шкалою ЄКТС та відповідною національною системою. Кожному рівню відповідають певні оцінні бали.

Бали, отримані здобувачем конвертуються в підсумкову оцінку за кваліфікаційну роботу у відповідності до шкали оцінювання (табл. 1).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	задовільно
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним виконанням роботи

Зразу після захисту відбувається закрите засідання екзаменаційної комісії на якому приймається рішення щодо підсумкової кількості балів за кожну кваліфікаційну роботу. В оцінюванні враховуються зазначені у відгуках наукового керівника та рецензента зауваження і пропозиції.

Увага!!! Кваліфікаційна робота з ознаками плагіату рішенням кафедри до захисту не допускається!!! Захист нової підготовленої роботи (на іншу тему) можливий не раніше, ніж через рік. У випадку, коли захист кваліфікаційної роботи визнається незадовільним, ЕК встановлює, чи може студент подавати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням, чи він повинен підготувати роботу за новою темою.

Студентам, які не захищали атестаційну роботу з поважної причини (документально підтвердженої), термін захисту може бути продовжений ректором університету до наступного терміну роботи ЕК, але не більше, ніж

на один рік. Незалежно від причин повторний захист кваліфікаційних робіт у той самий рік забороняється.

6. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 № 3792-XI. Дата оновлення 04.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення: 26.03.2020).
2. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 №1556-VII. Дата оновлення 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 16.01.2020).
3. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145- VIII. Дата оновлення 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 18.01.2020).
4. Про затвердження національної рамки кваліфікацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1341. Дата оновлення 25.06.2019. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z0155-17> (дата звернення: 17.01.2020).
5. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації: затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 Дата оновлення 12.01.2017. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z0155-17> (дата звернення: 12.01.2020).
6. Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах: лист Міністерства освіти і науки України. від 15.08.2018 №1/11-8681. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v8681729-18> дата звернення: 22.01.2020).
7. Про академічну доброчесність в «Ужгородському національному університеті»: положення затв. наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» від 03.03.2017 № 409/01-17. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223> (дата звернення: 22.01.2020).

8. Про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію: положення затв. наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» від 04.03.2015 № 519/01-17. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11070> (дата звернення: 16.01.2020).
9. Про дипломну роботу (дипломний проект): положення затв. наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» від 13.12.2016 № 225/01-17. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11106> (дата звернення: 16.01.2020).
10. Про організацію освітнього процесу: положення затв. наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» від 04.03.2015 № 519/01-17. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5951> (дата звернення: 16.01.2020).
11. Про систему внутрішнього забезпечення якості освіти Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»: положення затв. наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» від 05.11.2018 № 95/01-04. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/18747> (дата звернення: 22.01.2020).

ДОДАТКИ

**Зразок оформлення заяви студента на затвердження теми
кваліфікаційної роботи**

Декану факультету
туризму та міжнародних комунікацій
доц. Габчак Н.Ф.
студента(ки) _____
П.І.Б. _____
_____

ЗАЯВА

Прошу затвердити мені тему кваліфікаційної роботи:

_____
_____
_____

« ____ » _____

_____ (підпис)

Керівник роботи

_____ (П.І.Б.)

_____ (підпис)

Подання кафедри _____
_____
_____

« ____ » _____

Зав. кафедри _____ (підпис)

Зразок завдання для підготовки кваліфікаційної роботи магістра

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»

Факультет туризму та міжнародних комунікацій
Кафедра туризму
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Спеціальність 242 Туризм
Освітньо-професійна програма «Туризм»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувачка кафедри туризму

_____ к.геог.н., доц. Габчак Н.Ф

ЗАВДАННЯ

для підготовки кваліфікаційної роботи магістра

Студенту (ці) _____

Тема _____

Керівник _____

Тема й керівник роботи затверджені вченою радою факультету туризму та міжнародних комунікацій від «__» _____ 20__ протокол №_____

Термін подання завершеної роботи на кафедру _____

Вихідні дані до кваліфікаційної роботи: _____

Строк подання студентом роботи _____

Вихідні дані роботи _____

Перелік питань, які необхідно дослідити:

1...

2....

Орієнтовний перелік графічного чи/та ілюстративного матеріалу (при потребі):

Дата видачі завдання “_____” _____ 20__ р.

Студент _____ П.І.Б.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ П.І.Б.

Зразок оформлення титульного аркуша

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ І МІЖНАРОДНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ТУРИЗМУ**

Допущено до захисту

Реєстраційний № __

«__» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ к.геог.н., доц. Габчак Н.Ф.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

за освітньою програмою «Туризм»

**ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ КОРОЛІВСТВА
ІСПАНІЇ**

Виконав: студент 2 року навчання

спеціальності 242 Туризм

Петрінко Петро Петрович

Науковий керівник:

к.геог.н., доц.

Габчак Наталія Францівна

Рецензент:

д.і.н., проф.

Грицак Ярослав Йосипович

Ужгород 2020

Зразок оформлення змісту роботи

ЗМІСТ

ВСТУП	
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТУРИЗМУ ЯК СОЦІОЕТИЧНОГО ЧИННИКА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я	
1.1. Науково-теоретичні засади дослідження туризму як соціального інституту	
1.2. Етичні категорії та принципи організації туризму.....	
1.3. Історичний аспект формування системи громадського здоров'я	
Висновки до розділу 1	
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОКРЕМИХ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ АСПЕКТІВ ТУРИЗМУ В КОНТЕКСТІ ПОКРАЩЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я	
2.1 Характеристика різних видів відпочинку як засобу оздоровлення у системі громадського здоров'я.....	
2.2 Аналіз динаміки психофункціональних показників під впливом пішохідного спортивного туризму.....	
2.3 Теоретичні аспекти вивчення особливостей організації послуг гостинності при розміщенні і обслуговуванні туристів з обмеженими можливостями	
2.4. Оцінка організації прийому і розміщення гостей з інвалідністю в закладах розміщення на прикладі готельного комплексу «Belle Royale»	
Висновки до розділу 2	
РОЗДІЛ 3. ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ЯК СОЦІОЕТИЧНОГО ЧИННИКА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я	
3.1. Проблеми та перспективи розвитку туризму як складової частини системи громадського здоров'я	
3.2. Аналіз даних інтерв'ю-опитування туристів з обмеженими можливостями як важливої складової громадськості.....	
3.3. Рекомендації щодо розвитку туризму в галузі громадського здоров'я.....	
Висновки до розділу 3	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

Зразок оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел

(згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40))

Характеристика джерела	Приклад оформлення
1	2
Книги, підручники, навчальні посібники: один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника: навч. посіб. Київ: Талком, 2016. 340 с. 2. Федорова Л. Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті-1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією: навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон: ОЛДІПЛЮС, 2015. 212 с. 2. Алієва-Барановська В. М., Дахно І. І. Міжнародний туризм: навч. посіб.-довідник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 344 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Ганич Н. М. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник. Київ: Знання, 2008. 661 с. 2. Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження: монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків: Право, 2011. 312 с. 3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності: монографія. Харків: ХНПУ, 2015. 338 с.
Чотири і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основи охорони праці: підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ: ЦУЛ, 2016. 264 с. 2. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 84 с. 3. The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G. Hubbard et al. New York, NY: Columbia University Press, 2010. 256 p.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання: монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінально виконавче право України: навч. посіб. /ред. А. Х. Степанюк. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 624 с. 3. Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків: Право, 2011. 656 с.
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ: Смолоскип, 2016. 904 с. 2. Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с. 3. Twenty-four hours a day. Miami, FL: BN Publishing, 2010. 400 p.

Багатотомні видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія історії України: у 10 т. / ред. рада: В. М. Литвин (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. Київ: Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с. 2. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3 кн. Київ: Ін Юре, 2007. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінології. 424 с. 3. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології: вибр. твори. Київ: Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.
1	2
Частина видання	
Книги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наумов М. С. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні. Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки: монографія / В. П. Решетило, М. С. Наумов, Ю. В. Федотова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків, 2014. С. 213–241. 2. Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. Основи аграрного підприємництва / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених: тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 2. Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. Органічне виробництво і продовольча безпека: зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир: Полісся, 2014. С. 103–108.
Статті із продовжуваних та періодичних видань	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кармазіна М., Могилевець О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політичних дослідженнях. <i>Політичний менеджмент</i>. 2006. № 5. С. 3–17. 2. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 3. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 4. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98– 108.
Інші видання	
Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України: офіц. текст. Київ: КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145- VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10– 22. 2. Деякі питання стипендіального забезпечення: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530– 543. 3. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки: Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.

	4. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації: наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. Офіційний вісник України. 2017. № 20. С. 136–141.
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.
Каталоги	1. Історико-правова спадщина України: кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: кат.- довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів: Новий час, 2003. 160 с.
1	2
Дисертації	1. Євдоченко О.О. Європейське бізнес-середовище в розвитку міжнародної економічної діяльності: дис... канд. екон. наук: 08.05.01 / Київський національний економічний ун-т. Київ, 2005. 235 с. 2. Bryant B. D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation / University at Albany. Albany, NY, 1998. 150 p.
Автореферати дисертацій	1. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 2. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.03 Харків, 2010. 36 с.
Електронні ресурси	1. Влада очима історії: фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Мар'їна О. Контент-стратегія бібліотек у цифровому середовищі Бібліотечний вісник. 2016. № 4. С. 8–12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2016_4_4 (дата звернення: 26.09.2017). 3. Біланюк О. П. Сучасний стан та перспективи розвитку міжнародного туризму в українсько-польських відносинах//Економіка. Управління. Інновація: електрон. наук. фахове вид. 2012. № 2. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/eui/20122/pdf/12borupv.pdf (дата звернення: 17.06.2013). 4. Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя: веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua/ (дата звернення: 12.10.2017).

Зразок оформлення анотації

АНОТАЦІЯ

Лелекач О. Аспекти організації екскурсій в інтерактивних музейних закладах. – На правах рукопису. Кваліфікаційна робота магістра за спеціальністю 242 Туризм. – Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет». – Ужгород, 2020. – 60 с., 2 табл., 7 рис., список джерел з 46 найменувань, 4 додатки.

Кваліфікаційна робота магістра присвячена дослідженню особливостей екскурсійної діяльності в інтерактивних музейних закладах. У роботі розкрито теоретико-методологічні засади організації екскурсій в інтерактивних музейних закладах. Досліджено сутність поняття «інтерактивний музейний заклад» та встановлено особливості його функціонування. Визначено принципи, методи та форми організації екскурсій в музейних закладах.

З'ясовано передумови та витоки інтерактивних музейних закладів та акцентовано увагу на діяльності провідних інтерактивних музеїв світу. Вивчено світовий досвід організації екскурсій в інтерактивних музейних закладах та розкрито їх роль на ринку міжнародних туристичних послуг.

Проаналізовано та охарактеризовано особливості сучасних форм організації екскурсій в інтерактивних музейних закладах України. Встановлено можливості для розвитку інтерактивних музейних закладів України. Крім того, розглянуто інноваційні культурно-освітні практики в музеях України та їх значення в організації екскурсій.

На основі проведеного дослідження екскурсійної діяльності в музейних закладах Закарпаття, визначено проблеми та перспективи її розвитку. Запропоновано заходи й рекомендації щодо впровадження інноваційних форм екскурсійної роботи в музеях Ужгорода. Крім того, розроблено нову програму інтерактивної екскурсії з «Історія Закарпаття» на основі експозицій Закарпатського музею народної архітектури та побуту.

Ключові слова: екскурсія, музей, інтерактивний музей, інтерактивна екскурсія, інновація, інтерактивна технологія, туристична послуга.

SUMMARY

O. Lelekach. Aspects of the organization of excursions in the interactive museum institutions. On the rights of the manuscript. Master's qualification work in the specialty 242 Tourism. State Higher Educational Institution "Uzhhorod National University". Uzhhorod, 2020. 60 pages, 2 tables, 7 figures, source list of 46 items, 4 appendices.

Master's thesis is devoted to the study of the features of excursion activity in the interactive museum establishments. The theoretical and methodological principles of excursion organization in the interactive museum institutions are revealed in the work. The essence of the concept of "interactive museum institution" is investigated, as well as the peculiarities of its functioning are established. The principles, methods and forms of excursion organization in museums are determined.

The backgrounds and origins of interactive museums are clarified, while the main attention has been focused on the activities of leading interactive museums in the world. The world experience of excursion organization in interactive museums has been studied and their role in the market of international travel services has been revealed.

The peculiarities of modern forms of excursion organization in the interactive museum establishments of Ukraine are analyzed and characterized. Opportunities for the development of interactive museum institutions of Ukraine have been established. In addition, innovative cultural and educational practices in museums of Ukraine and their importance in the organization of excursions are considered.

Based on the conducted research of the excursion activity in museums of Transcarpathia, the problems and prospects of its development are determined. Measures and recommendations for introducing the innovative forms of excursion work in Uzhhorod museums are offered. In addition, a new program of interactive excursion on the "History of Transcarpathia" was developed based on the exhibitions of the Transcarpathian Museum of Folk Architecture and Life.

Keywords: excursion, museum, interactive museum, interactive excursion, innovation, interactive technology, tourist service.